

ENDOKRİNOLOJİ VE HAYVANSAL ÜRETİM

7. Hafta

Prof.Dr. Gürsel DELLAL

7.HAFTA:DEVAM

- **Mamogenesisiz** 6 dönem içerisinde incelenmektedir. Bu dönemler sırasıyla;
  1. Fötal dönem,
  2. Prepubertal dönem,
  3. Postpubertal dönem,
  4. Gebelik dönemi,
  5. Postpartum dönemi,
  6. Laktasyon dönemidir

Bu dönemler esnasında meme gelişiminin hormonal kontrolünde birçok hormon görev yapmakta ve bunlar bu etkileri nedeniyle **mamogenik(=mamotropik)** hormonlar olarak adlandırılmaktadırlar. Birçok mamogenik hormonun stroma kökenli büyüme faktörlerinden köken aldığı düşünülmektedir

Kaynak: Hurley, W.L.2006. Lactation Biology.

<http://classes.aces.uiuc.edu/AnSci/308/> Erişim tarihi: 15.04.2007

7.HAFTA:DEVAM

- **Fötal dönemde meme gelişiminin hormonal kontrolü;**
- Bu dönemde esas olarak plasental laktojen (PL), büyüme hormonu (GH), estrogen (E), testosteron (T) ve prolaktin (PRL) hormonları görev almaktadırlar.
- PL ve E: Tüm türlerde etkili iken BH, esas olarak farelerde etki göstermektedir.
- T: dişi fötusta meme kılıfı oluşumunu engellemektedir (maskulizasyon). Bu etki ergin dönemde görülmemektedir.
- PRL: Memeli çiftlik hayvanlarında fötal dönemdeki meme gelişiminde çok düşük veya yok denecek düzeyde etkilidir.

7.HAFTA:DEVAM

- **Doğumdan pubertasa kadar olan dönemde meme gelişiminin hormonal kontrolü:**Bu dönemde esas olarak plasental laktojen (PL), progesteron (P), büyüme hormonu (GH), estrogen (E), ve prolaktin (PRL) hormonları görev almaktadırlar.
- **E ve P :** Dominant etkilidirler ve ovaryum kaynaklıdır.
- **PL:** Sığırlarda kısmi etkisi saptanmıştır.
- **PRL:**Yalnızca dişi düvelerde etkili olduğu belirlenmiştir. Buna karşın, PRL sütçü ruminantlardan sığır ve keçide gebe hayvanın kendi memesinin gelişiminde etki göstermemektedir.

7.HAFTA:DEVAM

- **Gebelik ve laktasyon döneminde meme gelişimi ve süt üretiminin hormonal kontrolü:** Bu dönemlerde üreme hormonlarından estrogen, progesteron, prolaktin, plasental laktojen ve oksitosin, metabolik hormonlarda da büyüme hormonu, glikokortikoidler, tiroid Hormonları (T3 ve T4) ve insülin hormonu etki göstermektedir.
- **Dikkat=** PRL'nin sütçü ruminantlardan yalnızca sığırda, meme gelişimi üzerinde etki yapmamaktadır. Sığır ve keçide laktasyonun devamlılığında esas etkili hormon ise esas olarak GH' dir. PRL, bu iki türde laktasyonun devamlılığında etki göstermemekte ve/veya çok düşük düzeyde göstermektedir.

7.HAFTA:DEVAM

- **Sütün indirilmesinin hormonal kontrolü:**Sütün meme bezi haznesinden indirilmesi için gerekli olan nörohumoral refleks esas olarak oksitosin hormonu tarafından yaratılmaktadır.
- **Meme involüsyonunun hormonal kontrolü:**
- Laktasyonun durmasından sonra meme bezinin morfolojik ve enzimatik olarak normal halini kazandığı süreç olan bu dönemde esas olarak PRL , GH,E, P ve glikokortikoidler etkili olmaktadır.

7.HAFTA:DEVAM

- **Kolostrogenesiz'in hormonal kontrolü:**
- Kolostrum sütünün salgılanmasının devamlılığı **kolostrogenesiz** olarak tanımlanmaktadır.Bu dönemin kontrolünde ise esas olarak estrogen, progesteron ve prolaktin hormonları etkili olmaktadır.